

A pincefalu és településének bemutatása

Település bemutatása

1. A település történelme

Györköny község évszázadok óta lakott hely. Ezt bizonyítják a föld mélyéről előkerült kelta és római korból származó tárgyak, eszközök. (link: Györkönyi cikádák, Nemzeti Múzeum).

A XV. században mezővárosi rangot kapott a település, mely mutatja a mindenkori itt élők szorgalmát, igyekezetét. (Kép a történelmi térképről). A török idők alatt a település kihalt, majd a XVIII. század elején németajkúakat telepített Meszlényi János egykori földesúr. A település fejlődött, növekedett a II. világháborúig. A háború és az azt követő kitelepítés, lakosságcsere, a rendszerváltás megtörte a település gazdaságát, erejét, életét. A háborút követő urbanizációs folyamat is a lakosság csökkenéséhez vezetett. Az egykor 3000 fős település lakossága az ezredfordulóra 1000 főre csökkent. A csökkenés azóta megállt és dolgozunk Györköny újra felvirágoztatásán.

2. A település gazdasága, helyzete

Györköny a megyében, de talán országosan is kiemelkedő munkanélküli mutatókkal rendelkező kistelepülés. Köszönhető annak, hogy több cég telepedett meg, mely a TSZ-ek megszűnésekor munkanélkülivé vált helyi lakosságnak munkát adott. Manapság már a környékbeli településeken élőknek is munkát tudnak biztosítani ezek a cégek. A fémfeldolgozással, autóipari beszállítással, tartálygyártással, ruhaiparral foglalkozó nagyobb cégek mellett közel 60 mikrovállalkozás és egyéni vállalkozás működik Györkönyben – 1000 fős lakosság mellett.

A nagyüzemi mezőgazdaságon kívül többen foglalkoznak gyümölcsstermesztéssel és annak feldolgozásával. A szőlőtermesztés és borkészítés mellett országos hírű pálinkafőzde működik a településen. Az egyik helyi alapítványnál a szenvedélybeteg gyógyulni akarók gyümölcsöt tesztenek és belőle 100% gyümölcslevet készítenek. Az állattenyésztés is ad munkalehetőséget a faluban. Két szarvasmarha telep mellett nagyüzemi nyúltenyésztés is folyik.

A település hagyományos intézményrendszere működik. Van óvoda, iskola, művelődési ház és itt él a házi orvosunk is. Az intézmények fenntartása egyre nagyobb lemondásokat jelent a településfejlesztés azon értelmében, amely a beton köbméterében méri azt. Az idő eldönti, hogy abban kell-e mérni. A lakosságszám csökkenése megállt, ami az alapja egy település megmaradásának, fejlődésének.

Összefoglalva: Györköny a 90-es évek óta a mezőgazdaság állattenyésztés feladása nélkül az ipar irányába lépett megtartva intézményrendszerét, a megélhetés sokszínűségét.

3. A település nevezetességei

Falumúzeum

Az 1983 - ban megnyílt múzeum hagyományosan berendezett lakásbelsőt mutat be - bútorokkal, konyhai és kézműves eszközökkel. A berendezési tárgyakat a lakosok gyűjtötték Kuti Imre kezdeményezése és vezetése mellett. Maga az épület valamikor az 1900 - as évek elején épült a kor építkezési szokásai szerint döngölt falakkal, kis ablakokkal, náddal fedett nyeregtetővel. Az udvari homlokzaton faoszlopos tornác

látható. A ház utcai homlokzatához deszkakerítés csatlakozik, kis - és nagykapuval. Az épület érdekessége még, hogy tűzfala paticsból készült.

Templom

A mai templomépület 1796-ban épült, de nem ez az első templom ezen a helyen. Már a XIV. században állt itt templom, az akkor virágzó Györköny mezőváros közepén. A középkori település a török megszállás alatt nyomtalanul elpusztult, a templom emlékét már csak a hódoltságot túlélő "templomdomb" elnevezés őrzi, és a templom körül néha előkerülő emberi csontok utalnak a templomot valamikor körülfogó középkori temetőre.

A török kiűzése után magyar és német bevándorlók kezdték újra benépesíteni a vidéket. 1719-ben érkeztek az első telepesek, két év után a magyarok a szomszédos Szent Lőrinc pusztára költöztek, Györkönyben pedig homogén, német, evangélikus közösség élt tovább. Kezdetben fatemplomot emeltek ezen a helyen, amit hamar kinőtt a gyülekezet. A II. József türelmi rendeletét követő fellendülésben a györkönyiek is kőtemplom építését határozták el, melyet 1796 novemberében, az uralkodó Habsburg Lipót iránti tiszteletből, Lipót napján szenteltek fel.

Háborús emlékmű

Török Richárd alkotása. A zseniális alkotó pályafutása 1993. január 21-én, fájdalmasan korán, derékba tört. Az önmagukat halálba álmodó alakok szobrásza ☒ szomorú mementóként -☐a magyar kultúra napjának előestéjén, szülővárosában önként távozott az életből. Korának egyik legnagyobb művésze volt. Barátja nekrológiájában ekként emlékezik meg róla: Mindent tudott itt a földön az a volt-nincs mintázó, halott anyagból beszédes szobrokat csinált, majdnem, mint a Teremtő.

Kitelepítési emlékmű

2009-ben készült el a szobor egy gyerekkorában kitelepített, de visszatért adakozó jóvoltából.

4. A település turisztikai adottságai

Pincehegyünk szépsége, egysége mindenképpen a legnagyobb turisztikai attrakció településünkön. Mindez csupán egy szép látvány lenne a helyi borászok, vendéglátók kedvessége, vendégszeretet és gasztronómiája nélkül. Velük bejárva a Pincehegyet megismerni a helyi borokat, ételeket, történeteket már egy élmény, ami miatt sokan visszatérnek a Pincehegyünk adta szabadságot adó hangulatba.

A több napra itt tartózkodóknak pedig Györköny egy alkalmas kiinduló pont a környék nevezetességeinek megismerésére aktív turizmus keretében.

- Kerékpárral bejárható a Négyökrös szekér útvonala egy irodalmi túra keretében: Borjád (ahol a vers íródott 1845-ben), Sárszentlőrinc (Petőfi Múzeum, Lázár Ervin könyvtár). Felsőrácegres (Illyés Gyula iskolája).

- A közelben több fürdőzési lehetőség van melyet, kerékpárral is el lehet érni, mint például a barátságos belépőket kérő vajtai termál strandot vagy a paksi strandot.

- A Tolna és Fejér megyék határán létrejött tájvédelmi körzet természeti értékeit, morfológiai adottságait a jégkorszak idején vastagon felhalmozott löszréteg határozza meg. Az évezredek alatt ezen a vidéken különös felszíni formák alakultak ki. Délen a Duna hordalékaként itt maradt homoktalajon homoki legelők, láprétek és lösz-puszták rétek jöttek létre. Kiemelkedő természeti értékei az orchideák, a tátorján valamint a tarka sáfrány. A terület legismertebb rágcsálója a védett ürge.

1. számú melléklet

- A Nagydorogi Állattartó Telepen őshonos magyar háziállatokat lehet megtekinteni. Különösen az óvodásoknak, kisgyerekeknek jelent nagy élményt az állatsimogatás a nagydorogi Szenes-legelőn. A programot igény szerint rövid sétával, vagy madármegfigyeléssel és madárgyűrzési bemutatóval lehet kiegészíteni.
- Lovaglási lehetőség helyben és Cseresznyépusztán